

tegn

: et magasin for Skjold Menighet - 5/03

med artikler og reportasjer fra hele Fana prosti

Åpen barnehage

Vi har vært på besøk i Åpen barnehage i Skjold kirke. Sofie og Sabina har det kjekt sammen. Side 3

Sykkeldilla!

Elisabeth Skarstein Waaler fra Bønes og Hans Jørgen Morvik fra Søreide har begge sykkeldilla. Men treningen gir dem mer enn fysisk styrke. Side 8-9

Tar spranget til Afrika

Bydelsdirektør i Fana, Nina Solberg Nygaard, skal fra nyttår av lede Kirkens Nødhjelps arbeid i det sørlige Afrika. Side 10-11

De fikk prøve prestens klær

Førsteklassingene var nylig på omvisning i Skjold kirke. Martine, Lars Even, Vilde og Jørgen fikk lov å prøve presteklærne.

Side 4

Konge-valfart til kirkefest

Kongen og det offisielle Norge kom og Fana-folk i alle aldre valfartet til kirken. Den gamle pilegrimskirken feiret 850 år med gudstjeneste, bruåpning og folkefest i friluftsamfiet. Side 6-7

FOTO: DAG KVARSTEIN

Det som står fast

En dag på veg fra begravelse hørte jeg på radio mens jeg kjørte tilbake til kirken på Skjold. Det var verdibørsen som kom på en av NRKs kanaler.

De fire i studio fikk en utfordring fra programlederen. Er det slik at troen og troslæren påvirkes av vår tid og mennesker som lever i bestemte tider, eller er troen mer uforanderlig og fast?

Kanskje ikke så rart at det var panelets eldste deltager som var klare i sitt svar: Joda, vi påvirkes, men dette står fast: Jesus Kristus er død for våre synder. Derfor kom han julenatt og han har stått opp igjen for at vi skal stå opp. Ny kropp, ny ånd, alt skal bli nytt!

- Dette står fast i min tro, sa han.

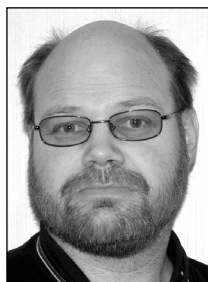
Inn mot en søndag der oppvekkelsen av Lasarus var pretekst, så slo det meg at nettopp slik MÅ det være. Mye kan vi forandre på, mye kan skifte, men dette står fast: En gang skal Gud selv samle oss til fest i sitt rike.

Så jeg har bestemt meg: Neste gang en eller annen klager på at allting skifter og er i forandring, så skal jeg

prøve å holde fast på denne fremtidsvisjonen: Gud vil at vi skal være hos ham.

Jesus sier til Marta: «Jeg er oppstandelsen og livet, den som tror på meg, skal leve om han enn dør. Og hver den som lever og tror på meg, skal aldri i evighet dø. Tror du dette?» «Ja, Herre, «sier hun, «jeg tror at du er Messias, Guds Sønn, han som skal komme til verden.»

Da hun hadde sagt dette, gikk hun og kalte i all stillhet på sin søster Maria og sa til henne: «Mesteren er her og spør etter deg.» (Johannes-evangeliet kap.11, 25-28.) ●

Bjørn Moe, kapellan i Skjold

Skjold kirke
fredag
31 oktober
kl 19.30

«GUD BLANT OSS»

En «Emmausvandring» i musikk og bilder

Orgelmusikk av Olivier Messiaen, spilt av Jon Stubberud. Gunnar Danbolt presenterer utvalgte bilder

Musikk – meditasjonen inneholder innføring i musikkens temaer, og den nære sammenhengen mellom musikk og bilder vil bli belyst.

Den franske komponisten Olivier Messiaen skriver bibelttekster over nesten alle sine orgelstykker. Det er som om Messiaen vil spille bibelttekstene i musikk. Han vil utdype, utforske og gi uttrykk til tekstene gjennom musikk.

Messiaen utviklet sitt eget musikalske språk, inspirert av gregorianikk, impresjonisme, fuglesang og indiske rytmer. Hans musikk er preget av fargerikdom, inderlighet, tilbedelse, meditasjon.

Messiaen ønsker å dvelte ved mysteriet, at Gud blir menneske: «Gud blant oss». Han gjør det ved å la musikken være meditasjon, jubel, bønn.

Lynsjsen i Skjold kirke - et sted for ettertanke.

Tegn, oktober 2003

Bladet utgis av menighetsrådet i samarbeid med BKF og de andre menighetene i Fana, og sendes til alle hjem i menigheten. Vi tar med glede i mot artikler av ulike slag og gjerne også reportasjetips.

Lokalredaksjon:

Bjørn Moe, bjorn.moe@bkf.no

Levering av stoff:

Stoff kan leveres til menighetskontoret eller på e-post: skjold.menighet@bkf.no

Digitale bilder: Velg helst høy oppløsning på kameraet

Sentralredaksjon:

Redaktør: Dag A. Kvarstein.
Redaksjonsråd: Hans J. Morvik, Bjørn Moe, Even Flotve, Frode Høyte, Dag Vaula, Karl Johan Kirkebø, Sverre Trætteberg.
Telefon: 55 59 32 11
Epost: dag.kvarstein@bkf.no

Internett: www.bkf.no

Neste nummer: 9. desember

Stofffrist: 21. november

Grafisk produksjon:

Dragefjellet Produksjon
Tlf: 55 23 25 47
www.dragefjellet.cjb.net

Trykk:

Grafisk Trykk, Straume

Åpen barnehage i Skjold kirke

Marit Johnsen (t.v.) med Sabina, Hildegunn Bruvik med Ida Marie, Eivind Olsvik med Olav.

Barn i alle førskolealder fyker begeistret omkring i kirkekjelleren. Foreldre og beste-foreldre har en våken øyekrok på barna samtidig som praten går. Så ringer Lena med bjellen og store og små møtes i en stor ring til samlingsstund. Etterpå spiser de sammen før leken igjen utfolder seg. Det er Åpen Barnehage i kirkekjelleren.

AV IDAR KLØVNING (TEKST OG FOTO)

Samlingsstund i barnehagen.

Det hele begynte høsten 1999 med småbarnstreff en dag i uken. Høsten 2001 ble tilbudet utvidet til to dager i uken. Da var det blitt godkjent som Åpen barnehage med statlige tilskudd og dermed ble det også tilsatt førskolelærer i 50% stilling. Lena Aarskog Austevoll heter hun og er styrer for barnehagen. I tillegg har hun ansvaret for fireårsfasen og søndags-skolen.

Hun forteller om begeistrede foreldre og barn som stadig kommer tilbake. Det er et svært populært tilbud.

- Det kommer mellom 20 – 30 barn hver gang. Noen ganger er det over 30, og da må vi dessverre stenge døren. Det blir for mye uro og kaos, trivsel går over i frustrasjon, forteller sunnmøringen.

Mange hjemmевærende

Lena er engasjert når hun forteller om tilbudet i kjelleren. Det er mange hjemmевærende foreldre og barn i nørområdet som har behov for å komme sammen med andre til lek og prat. Her kan barn og voksne etablere sosiale nettverk.

Vi spør Lena om hva en Åpen barnehage egentlig er.

Reportasje

- Det er et åpent tilbud der foreldre eller andre omsorgspersoner med barn i førskolealder kan komme. Vi har åpent hver tirsdag og torsdag mellom kl. 10 – 14. Her er det leker, spill, bøker, formingsaktiviteter, musikk, baller, ribbevegg og mye annet som barna kan utfolde seg med. Klokk 11 samles alle i en ring til samlingsstund. Det kan være en sangstund, en fortelling med ulike visuelle hjelpemidler, forming, baking, en tur i kirkerommet eller noe annet. Etterpå spiser vi nistepakken sammen.

Slipper å søke

- Betyr det at vi slipper å søke plass og betale vanlig barnehagesats for å komme?

- Det betyr det. En gang fikk jeg forresten et brev med fint oppsatt søknad, bilde av barnet og hele greia. Men slik er det ikke. Hvem som helst kan komme med barna sine. Men det er ingen barneparkering. Foreldre eller en annen ansvarlig må være tilstede med barna hele tiden. Det skal være et

tilbud der barn og voksen er sammen. Og når det gjelder foreldrebetaling: det koster kr. 20,- pr. familie pr. gang. Det dekker utgifter til oppgradering av leker, bøker og annet utstyr og innkjøp av drikke til voksne og barn.

Forskjell

- Er det forskjell på en slik barnehage i kirken i forhold til andre steder?

- Ja, det tror jeg kanskje - eller nei, det håper jeg ikke. Jeg vet faktisk ikke helt. Vi ønsker at barnehagen her skal formidle vår kulturarv, enten det er bibelfortellinger eller norske folkeeventyr. Vi ønsker at vårt kristne verdigrunnlag med sangene og fortellingene skal være en vanlig og naturlig del av vår hverdag. Derfor synger vi Lille Petter edderkopp og Jesus elsker alle barna om en annen. En gang i måneden formidles en bibelfortelling, andre ganger er det fra andre barnebøker som vi alle kjenner. Vi vil ikke ha vanntette skott og tenker ikke svart-hvitt. Jeg tror at alle kan finne seg godt til rette her uten at det dermed betyr at kirkens budskap blir utydelig av den grunn. ●

På omvisning i kirken

Skjold kirke har et godt samarbeid med skolene i nærområdet. Noe av det første som skjer etter skolestart i samarbeidet mellom skole og kirke er at 1. -klassene kommer på omvisning i kirken. Vi har hatt besøk både fra Smørås og Skjold skoler.

Reportasje

AV IDAR KLØVNING (TEKST OG FOTO)

Når elevene er kommet vel inn i våpenhuset og blitt ønsket velkommen, banker det kraftig på ytterdøren og en skjegget mann med stav, gevær (lekegevær), tykk frakk og rallerhatt kommer stigende inn og sier at han skal på gudstjeneste.

På veg inn i kirkerommet blir han stoppet av diakonen som sier at han må sette fra seg geværet i våpenhuset. Dermed er vi i gang med å fortelle fra gamle dager og hvorfor det heter våpenhus.

Kulturkafé

Korsang, solosang, kafepianist, fløytist
Hjemmelagde kaker, lekre
smørbrød kaffe og te.

Medvirkende:
CANTUS
GRENDAKORET

Torsdag 30. oktober kl. 19.45.
Skjold kirke,- menighetsalen
Gratis inngang.

Elever hos kontordamen. Fra venstre (de som vi ser ansiktet på): Dagny, Lars Even, Linn Cecilie (bak), Martine, Marthe, Bjørn (bak), Frøya og Vilde.

Rundt lysgloben

Videre ringes elevene rundt lysgloben, alle som vil får tenne et lys og vi snakker litt om det å be en stille bønn for noen vi er glad i eller noen vi ønsker noe godt for. Deretter samles alle foran døpefonten, vi forteller om korsene kirken, om glassmaleriet og vi presenterer ansatte i kirken og hva de enkelte jobber med. Vi vandrer så videre til alterringen, kneler ned og forteller om hvorfor vi har et bord midt i kirken, om nattverd og gudstjeneste. Alle får se på og smake oblaten.

Instrumentenes dronning

Noe av det mest spennende er å presentere orgelet, instrumentenes dronning. Vi blåser i piper, spiller lyse og mørke toner og ulik musikk til ulike anledninger i kirken, vi teller piper, barna ler, spør, undrer seg, er musestille alt etter hva som blir sagt eller vist frem. Spenningen og gleden kjennes godt for voksne og barn.

Så viser vi frem de liturgiske klærne som brukes ved gudstjeneste. Her henger vi dem på noen av barna som frivillig kommer frem. Etter hvert

som klærne kommer på, forteller vi om farger og betydning. Barna koser seg og får nye inntrykk.

Sekretæren Dagny viser frem kirkebøkene og finner navn på noen som barna kjenner. Plutselig ringer telefonen, alle blir musestille, står med store øyne og får høre hvordan Dagny tar imot en telefon og setter over til en av prestene

Så er runden slutt. Barna har fått mange nye og spennende inntrykk, noe får øyne, ører, smak og forstand. ●

Elever prøver liturgiske klær. Fra venstre: Martine, Lars Even, Vilde og Jørgen.

Ikke Max rettferdig hos alle

Nylig hadde organisasjonen Grønne menigheter en landsomfattende aksjon for å relansere Max Havelaar-merket, symbolet som viser at vi gjør en rettferdig handel. Logoen er blitt ny og samtidig felles over hele verden. Men hvordan står det til med rettferdige innkjøp i menighetene i Fana?

AV DAG KVARSTEIN (TEKST)

Vi tok en ringerunde til menighetskontorene i Fana prosti. Intensjonene var gode, men ikke alle steder hadde engasjementet ført til rettferdig kaffe i koppen.

Søreide: - Nei, det har vi ikke innført, dessverre. Men det er vel på tide å gjøre det. (Hans Jørgen Morvik, sokneprest).

Skjold: - For tiden har vi ikke rettferdig kaffe hos oss, men vi har hatt det før. Vi har faktisk vedtatt at vi skal ha det. (Bjørn Moe, kapellan).

Birkeland: - Vi har hatt det sporadisk, men stort sett har vi vanlig kaffe her. Men jeg tror vi er i ferd med å bli mer bevisste på dette området. (Eli Heggdal, daglig leder).

Slettebakken: - Ja, vi har kjøpt rettferdig kaffe i flere år her hos oss. Det skyldes blant annet miløbevisste folk i menigheten som har stått på. Vi kjøper den på «Pura». (Inger Helene Jæger, daglig leder).

Storetveit: - Vi har hatt det lenge, men for tiden har vi vanlig kaffe. Det skyldes at vi fikk et større parti i gave. Men som «Grønn menighet» burde vi jo hatt rettferdig kaffe. (Therese N. Møkelbost, daglig leder).

Bones: - Jeg tror ikke vi bruker slik kaffe. Jeg kan i alle fall ikke huske at vi har hatt det oppe i menighetsrådet.

Miljøforkjemperen Eva-Cecilie Øyen informerte om Grønne menigheter og rettferdig handel i Birkeland menighetshus nylig. FOTO: ELI HEGGDAL

(Hans Jakob Berg, nestleder i menighetsrådet).

Fana: - Ja, vi har rettferdig kaffe her oss, kjøpt på «Pura» i større partier.

Dessuten fikk vi nylig 50 kilo Max Havelaar-kaffe fra Hermann Friele i forbindelse med vårt jubileum! (Inger Dahl, daglig leder).

15 øre mer pr. kopp!

Mange lar være å kjøpe rettferdig kaffe med Max Havelaar-logo fordi den er litt dyrere enn vanlig kaffe. En pose Friele Max Havelaar-kaffe koster gjerne 18 kroner, fire kroner mer enn den vanlige. En kopp rettferdig kaffe koster dermed rundt 60 øre pr. kopp, 15 øre mer enn vanlig kaffe. Skremmende?

Årsaken til prisforskjellen er at kaffeplantene i Brasil og Tanzania tjener mer penger på kaffeene som er produsert gjennom Max Havelaar-ordningen.

Form for givertjeneste

Eva-Cecilie Øyen var med på å gjøre Storetveit menighet til «grønn menighet» for noen år siden. Blant annet innførte de da «rettferdig kaffe». I fritiden aksjonerer hun fortsatt for miljø og rettferd.

- De aller fleste er interesserte og vil gjerne høre mer om rettferdig handel. Men det betyr jo ikke alltid at det skjer noe. For min egen del ser jeg på det å kjøpe rettferdige produkter som en form for givertjeneste, siden det ofte koster litt mer enn de vanlige varene.

- I stedet for å tenke at der «tapte jeg fire kroner», tenker jeg at «der gav jeg fire kroner for større rettferd i verden», sier hun. ●

Max Havelaar – garanti for rettferdig handel

Max Havelaar sitt merke garanterer at småprodusenter og plantasjearbeidere i utviklingsland får gode handelsbetingelser og tryggere sosiale vilkår. Gjennom ordningen får bøndene direkte tilgang til vestlige markeder. Dette gir mulighet til vekst og utvikling - til beste for mennesker og miljø.

Garantimerket finnes på kaffe, te, bananer og appelsinjuice i norske butikker. Framover vil ris, kakao, sjokolade, sukker, honning, mango lanseres.

Max Havelaar er navnet på en roman-

person i en selvbiografisk roman skrevet av en nederlandsk forfatter ved navn Eduard Douwes Dekker.

Han levde fra 1820 til 1887. Dekker var

flere ganger i Indonesia som embetsmann. Under sine opphold ble han så opprørt over måten lokalbefolkningen ble behandlet på, at han kom med en rekke kontroversielle forslag til forbedringer. ●

Vi må 50 år tilbake i tid, da kong Haakon besøkte kirken i anledning 800-årsjubiléet, for å finne maken til oppmøte i Fana kirke. «Alle» var der da kirken fikk besøk av Haakons sønnesønn under jubileumsfeiringen søndag 21. september. Ferdamenn og ferdakvinner strømmet til den lille «middelalderkatedralen», nesten som pilegrimene gjorde for 800 år siden.

Kongen og andre

AV DAG KVARSTEIN (TEKST OG FOTO)

Ikke nok med at kirkens høyeste jor-diske sjef, kong Harald var der, men hele det offisielle Norge og Bergens egne notabiliteter møtte frem i sin fineste puss. I tillegg kom en hærskare av barn og vanlige fanabuer da Fana kirkes 850-årsjubileum ble feiret med festgudstjeneste og kulturelle begivenheter.

Mange fremmøtte

Så mange møtte opp, at det på langt nær var plass til alle inne i kirken. Utenfor benket det seg et hundretalls mennesker som fulgte høytideligheten via høyttalere i det forhåndsbestilte fine været.

Det ble en gudstjeneste preget av høystemt verdighet, rammet inn av Jostein Stalheims flotte bestillingsverk fremført av organist Jostein Aarvik, Fana kirkekor og Fana musikklag.

- Vi er alle ferdamenn

Da Fana kirke ble bygget, var den sentral for utbredelsen av kristendommen i Norge, og det valfartet folk til kirken fra hele landet, ja til og med fra utlandet. Og selveste pave Gregor den IX brevvekslet med soknepresten i Fanakirka på 1200-tallet for å forsikre seg om at alt var på stell. Prost Per Barsnes dro også linjer bakover og sa at jubiléet og Fana kirke ikke bare er lokal begivenhet, det har også nasjonale og globale perspektiver.

- Historien lærer oss at vi alle er ferdamenn og ferdakvinner, vi er alle under vegg. Men er vi også pilegrimer, spurte prosten i sin åpningshilsen.

Å ta imot gaven

Biskop Ole D. Hagesæter talte om de

GELEDD. Barna stod på geledd og strakte hals for å få øye på kongen, som kom sammen med menighetsrådsleder Svein

ti spedalske som ble helbredet av Jesus, en tekst som for 800 år siden ville vært langt nærmere folks virkelighet enn i dag. På den tiden var den frykte-

lige sykdommen en realitet blant folk, og troen på mirakler var også langt sterkere.

Nettopp Fana kirke og sølvkorset på

Reportasje

ÆRE. Arne B. Andersen fikk æren av å bære prosesjonskorset, mens Amalie Haugstad brakte bibelen inn i kirken. Bak fulgte presteskapet.

ferdamenn

Berg (t.v) og leder i jubileumskomiteen, Harald Jonassen.

alteret var et valfartssted folk besøkte for å bli helbredet.

- Bare en av de ti som ble helbredet takket Jesus. Slik kan det også være i

GRATULASJON.

Over: Kongen gratulerer biskop Ole D. Hagesæther etter festgudstjenesten.

Til høyre prost Per Barsnes og leder i jubileumskomiteen, Harald Jonassen, i mørk dress.

ÅPNET. Åpning av brua som binder sammen kulturparken med det nye frifluftsamfiet. Kongen er flankert av prost Per Barsnes og entreprenør Bjarne Instanes.

dag. Mange tar gjerne imot Guds gaver. Om det bare hadde vært slik at de også tok imot gaveren, sa biskopen.

1000 års garanti

Under et diskret politioppbud, og med sine adjutanter innen armlengdes avstand, spaserte deretter kongen ned for å delta i folkefesten i Fana kulturpark. Her åpnet kongen den såkalte kongebraua over Fanaelva, en bru entreprenørfirmaet leverte med tusen års garanti. Lokale lag og foreninger hadde stelt i stand kirkekafe, og kongen fikk oppleve frisk sang av tensing-korene i Fana i det nye frifluftsamfiet.

Regjering og lekfolk

Ved siden av kommunale topper som ordfører, byrådsleder, bydelsdirektør, bydelsstyreleder, var regjeringen representert ved minister Laila Dåvøy. Fylkesmannen var der selvsagt

også, ved siden av politimesteren og fungerende kirkeverge, for å nevne noen. Men det var lokale ildsjeler som fikk æren av vise kongen vei til kirken, representert ved leder i soknerådet, Svein Berg, og leder i hovedkomiteen, Harald Jonassen.

- Blankpusse kirkens indre liv

Kongen selv virket opplagt og imponert over festgudstjenesten og den vakre kulturparken. I sin tale ved åpningen av kongebraua bandt han historien og samtiden sammen, og han var opptatt av at kirken ikke bare handler om kultur og historie, men også dreier seg om en indre pilegrimsreise.

- Fana kirkes historie er en fortelling om fattige folks vilje til å skape seg et hellig rom. Jubiléet er en anledning for dagens mennesker til å blankpusse kirkens indre liv, og ikke bare historien, sa kongen. ●

Reportasje

Elisabeth Skarstein Waaler
kjøpte sin første racersykkel
for to år siden, og i år ble
hun fjerde beste kvinne i

Den store styrkeprøven
mellom Trondheim og Oslo.

Hans Jørgen Morvik kjøpte
sin første racersykkel i
13-årsalderen, men gikk på
trynet i sitt andre sykkelritt
og ødela tohjulingen.

Han hadde ikke råd til ny
sykkel, og dermed var
sykkelkarrieren over.

Foreløpig.

Sykkellentusias

AV DAG A. KVARSTEIN (TEKST OG FOTO)

Selv om den sportslige «karrierkurven» deres er temmelig ulik, er de i dag på omtrent samme nivå i sin sykkel-syklus. De er begge milslukere av rang, med tre sportslige høydepunkt i året: Sykkelrittet Bergen-Voss, Skjærgårdsrittet (Bergen-Øygarden) og Trondheim-Oslo. De tilbakelegger 5000-10 000 kilometer på sykkelsetet årlig, og de hevder begge at de har stort utbytte av

det, både fysisk og psykisk.

Både Elisabeth og Hans Jørgen er familiefolk, de har ansvarsfulle jobber og de er aktive i menighetsarbeid. Han er sokneprest i Søreide, hun er fysioterapeut og deltar i menighetsarbeid i Bergen sentrum, der hennes mann Gudmund er prest.

- Hva betyr syklingen for dere. Er det bare trening?

Elisabeth: - Nei, for meg er drivkraften å bevise for meg selv at jeg er i stand til å sette meg litt ekstreme mål, og nå dem. Når jeg mestrer store fysiske utfordringer, blir jeg bedre i stand også til å tåle mer også på det psykiske plan. Jeg begynte å trene i en periode da jeg hadde det tungt på jobb og følte meg utbrent. Treningen og mestringen gav meg nytt

overskudd, forteller Elisabeth.

Hans Jørgen: - Da jeg begynte som sokneprest her i Søreide, fant jeg ut at det var viktig å holde trimmingen ved like. For meg er den fysiske utfordringen og monotonien i det å tilbakelegge mil etter mil på landeveien, godt for den mentale helsen. Det blir en form for meditasjon. På sykkelsetet får jeg sortert tankene, og ikke sjelden har jeg klar søndagsprekenen etter et par timers tråkking, forteller Morvik.

Trondheim- Oslo

Mens vi andre gjerne begrenser våre sykkeleskapader til en rask trilletur til butikken, sitter Elisabeth og Hans Jørgen frivillig bortimot et helt døgn på sykkelsetet. Vi skal ikke påstå at den årli-

Hans Jørgen Morvik

Alder: 46 år

Yrke: Sokneprest i Søreide

Bosted: Søreide

Trener: Sykler 6-10 mil, 2-3 ganger i uka. Rundt Ulriken eller rundt Gullfjellet.

Sykel: Har tre sykler: OLMO Olympic, DBS Professionale TREK OCLV, pris hemmelig.

Rekord Trondheim-Oslo: 19 timer, 15 minutter.

Det beste ved å sykle:

- Syklingen gir avpenning og «positiv monononi».

Elisabeth Skarstein Waaler

Alder: 39 år

Yrke: Fysioterapeut

Bosted: Bønes

Trener: 25 km til jobben hver dag, hele året. Treningsstudio tre ganger i uka. Langturer innimellom. Litt jogging.

Sykel: DBS La Migliore, kjøpt brukt til 5000 kroner.

Rekord Trondheim-Oslo: 17 timer og ett minutt.

Det beste ved å sykle:

- Å sprengte fysiske grenser gir psykisk styrke. Naturopplevelser.

ge styrke-

LANGTUR:

Elisabeth Skarstein Waaler og Hans Jørgen Morvik tilbakelegger hvert år mellom fem og ti tusen kilometer på sykkelsetet.

tross for to velt og tre punkteringer i gruppen, rullet de gjennom 54 mil med trønderske fjellstrøk og dype østlandske skoger på 19 timer og et kvarter, en gjennomsnittsfart på nesten 30 km/t.

- Det ble det noen flere pauser enn planlagt. Når vi sykler sammen, må man ta hensyn til gruppen. Individuelle ambisjoner må vike for gruppens beste, sier han.

Elisabeth derimot, klarte seg med de planlagte fire femminutter lange pause. Hun syklet i gruppe med to kvinner og 30 menn, og kom inn på utrolige 17 timer og ett minutt. Ett minutt bak skjema!

- Jeg var nær ved å gi opp halvveis på grunn av kvalme, men det kom seg. Det hjelper veldig å kjøre i en stor gruppe. Vi gir hverandre oppmuntrende tilrop og skifter på å dra.

Dårlige sykkelstier

Bergen er ikke noe ideelt sted for syklist. Hans Jørgen har likevel ikke problemer med å finne fine sykkelruter.

Bare man unngår de såkalte sykkelstiene.

- De få sykkelstiene som finnes, er dårlig planlagt og elendig vedlikeholdt. Og i praksis er det sjelden tilrådelig å bruke gang- og sykkelstier når du farer av gårde i 40 km/t!

Elisabeth som ellers er en behersket og rolig kvinne, blir også ivrig.

- Helt enig. De farligste situasjonene jeg har vært oppi har skjedd når jeg har syklet på sykkelsti eller på fortau. Derfor holder jeg meg stort sett i veibanen. Men dessverre hender det litt for ofte at bussjåfører prøver å oppdra meg, ved å forsøke å presse meg ut av veien, sier trebarnsmoren engasjert. ●

stene

prøven mellom trøndernes hovedstad og en større provinsby på Østlandet, bare er en lek for dem. Til det er anstrengelsene for tøffe og adrenalinnivået for høyt. Men Hans Jørgen hevder at det fysisk sett ikke er noe problem.

- Å ikke gi opp er det viktigste. Det gjelder å stå på, å mobilisere psykisk styrke til å fortsette selv om det gjør vondt og regnet pisker.

Elisabeth forteller at stemningen i laget skiftet underveis.

- Fra begynnelsen var det mye humør og overskudd i gruppen, etter hvert gikk det over til kjefting og til slutt er det helt taust, sier hun og ler.

I årets ritt var Hans Jørgen leder for en gruppe syklist fra Bergen Cykleklubb som kjørte etter et skjema på 19 timer. Til

Mellom hvert menighetsblad... følg med i

Fanaposten

TEL: 55 11 80 10

Fax: 55 11 80 11

*Hver fredag:
Kunngjøring om gudstjenester
i Fana Prost.*

E-post:
vivan@fanaposten.no

E-post:
annonseved@fanaposten.no

Husk på dåpsbarna!

**Gode bøker og
god musikk får du hos
VESTLANDSKES
BOKHANDEL**

Veitstamnt. 1, 6014 Bergen
TEL: 55 31 79 63
post@vestbok.no

Velkommen til

FANA SPAREBANK
- en bank å stole på

tlf. 55 91 98 00
www.fanasparebank.no

Hvordan har du det...
EGENTLIG?

Krisetelefon 815 33 300
Epost-tjeneste: www.kirkens-sos.no

Kirkens SOS
ET MENNESKE Å PRATE MED
NÅR LIVET ER SOM VERST

Sjefsbyråkrat blir

Nina Solberg Nygaards primære oppgave som bydelsdirektør i Fana har vært å sette politikervedtak ut i livet. Nå blir hennes viktigste oppgave å redde menneskers liv. Snart er hun på plass i Botswana i det sørlige Afrika som koordinator for Kirkens Nødhjelp.

Profil

AV DAG A. KVARSTEIN (TEKST OG FOTO)

Da hun sa ja til jobben hadde hun ikke vært i Afrika, men siden har det blitt et besøk i Malawi. Men som styremedlem i Kirkens Nødhjelp (KN) gjennom mange år, har hun god kjennskap til verdens fattigdomsproblemer og den urettferdige fordelingen av livsvilkår for klodens innbyggere. Hun har også besøkt flere av KNs samarbeidsland i Syd-Amerika og Midtøsten. Et tur til Afghanistan har det også blitt.

Fra eneromsreform til sult

Mens hun her hjemme har drevet med eneromsreform og konkurranseutsetting, er virkeligheten i det sørlige Afrika blant annet å takle sultkatastrofer og AIDS-tragedien.

- Hvordan blir overgangen fra å være papirflytter og sjefsbyråkrat til å stelle med menneskeskjebner?

- Den blir nok stor. Men jeg ser det ikke slik at den jobben jeg har gjort her i Fana, bare handler om papirflytting. Jeg føler også at jeg har bidratt til å skape noe godt for befolkningen. Men det er klart at perspektivene på arbeidet blir et helt annet i Afrika. Der kommer jeg til å føle folks livssituasjon på pulsen.

- Når vi vet at gjennomsnittsalderen i mange afrikanske land er knapt 40 år, og at 20 millioner afrikanere er rammet av AIDS, blir ikke da «Krisen i Kommune-Norge» noe absurd?

- Jo, jeg føler av og til ubehag over

«Du skal forkynne, om nødvendig med ord»

FRANS AV ASSISI

nødhjelp

klagingen. Særlig når det fremstilles som om Norge er et dårlig land å bo i fordi alt ikke som forventet i statsbudsjettet. Det er veldig perspektivløst å fremstille det slik. I Kirkens Nødhjelps program står det at vi skal «bekjempe selvopptatthet og kynisme hos oss som lever i velstand og overforbruk». Jeg føler meg selv rammet av en slik karakteristikk, og jeg tror det blir sunt for meg og bli konfrontert med et mer globalt syn på livet.

Tar spranget

Nå er hun klar for å ta spranget fra den trygge sjefsstolen i kommunehuset på Nesttun til en mer improvisert afrikansk tilværelse, med helt nye utfordringer og problemstillinger.

I det sørlige Afrika skal hun samordne arbeidet og være et bindeledd mellom hovedkontoret og lokale partnere. Kirkens Nødhjelp er en organisasjon som satser på samarbeid med lokale nettverk i et langsiktig perspektiv. I Afrika er dette nettverket svært ofte den lokale kirken, som de fleste steder er selve grasrotbevegelsen blant folk.

«Synliggjøre Guds kjærlighet»

Nina Solberg Nygaard kan ikke være redd for nye utfordringer. I kofferten har hun med seg et oppdrag som går flere ganger utenpå stillingsinstruksen i Bergen kommune. I Kirkens Nødhjelps prinsippprogram står det at organisasjonen skal «synliggjøre Guds kjærlighet i verden».

Det svinger litt mer av den formuleringen enn av «å sette politikernes

vedtak ut i livet», som det heter i de kommunale vedtektene.

- Ja, det innrømmer jeg. Det er en stor oppgave, men samtidig et oppdrag som motiverer. I min tro og mitt gudsbegrep er reddferdighet viktig. Gud ønsker at verdens goder skal fordeles rettferdig, og jeg er glad for å være med å bidra til det.

- Er medmenneskelighet og diakonal innsats like viktig som forkynnelse for kirken etter din mening?

- Jeg vil svare på det med å sitere Frans av Assisi. «Du skal forkynne, om nødvendig med ord». Med andre ord kan våre gode gjerninger være like mye forkynnelse som verbal evangelisering. Jeg vil ikke sette de to tingene opp mot hverandre. Samtidig er ikke KN en misjonsbevegelse. Men vi står i en helhetssammenheng, og vårt arbeid er tuftet på den kristne tro.

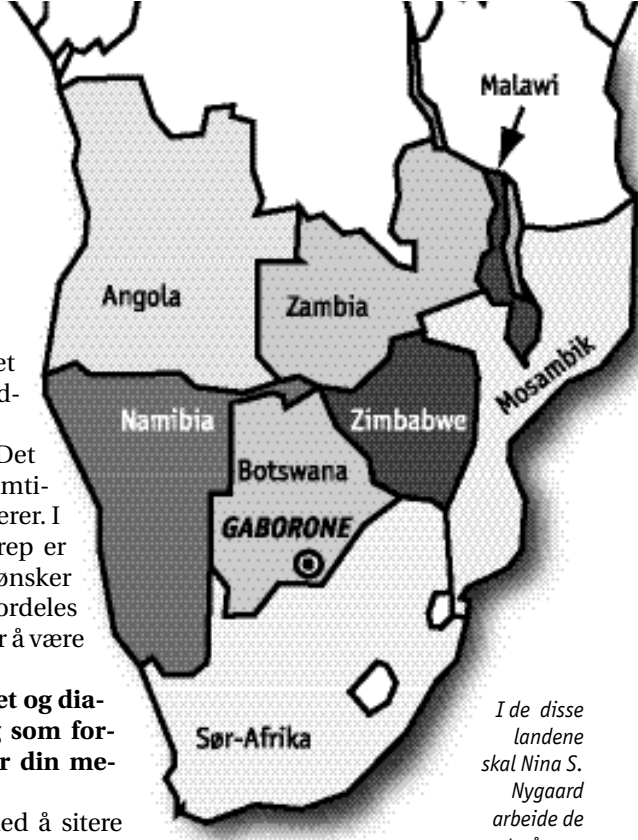
Den store mosaikken

Vestens bilde av Afrika er preget av oppblåste barnemager, apatiske mennesker i matkø eller krigerbander som terroriserer lokalbefolkningen.

Men dette er bare noen av bitene i den store mosaikken som utgjør Afrika. Nina Solberg Nygaard håper hun

skal få mange brikker på plass de neste årene.

- Jeg regner med å møte nøden ansikt til ansikt, men tror også det blir mange gode opplevelser. Flotte

I de disse landene skal Nina S. Nygaard arbeide de neste årene.

mennesker, fantastisk natur, den afrikanske musikken. Min viktigste oppgave blir å bidra til at de store ressursene som finnes i det sørlige Afrika, kan frigjøres, sier Nina Solberg Nygaard. ●

Nina Solberg Nygaard

Født	1946
Stilling	Bydelsdirektør i Fana
Utdannelse	Sosiolog (cand. polit)
Verv	Medlem av styret i Kirkens Nødhjelp siden 1997.
Ny jobb	Regional representant for Kirkens Nødhjelp i det sørlige Afrika fra januar.
Bosted	
2004-07:	Gaborone, Botswana.

**BERGEN OG OMEGN
BEGRAVELSESHJELP**

Teatergt. 20, 5010 Bergen
Tlf. 55 21 44 50

Mobil 917 51 700

- DØGNVAKT
- PARKERING
- BLØMSTER
- MONUMENTER

Vi utfører alt det praktiske eller tilrettelegger for pårørende som ønsker å gjøre noe selv

**Solstrands
BEGRAVELSESBYRÅ A/S**

Vi ønsker å bidra til en verdig gravferd

Tlf. 55 32 55 50

Døgnvakt

Hornb. Foss g 11 - 5067 Bergen

Kapittel 3, vers 16

Med utgangspunkt i disse bibelversene, ikke bare det velkjente «lille bibel»-verset fra Joh. 3.16, men alle 3.16-vers fra alle bøkene i bibelen, har amerikaneren Donald E. Knuth laget en helt spesiell bok til inspirasjon for alle som leder eller deltar i bibelgrupper.

BOKANMELDelse AV DAG VAULA

Det kan høres ut som en sprø idé å ta for seg et tilfeldig vers fra hver bok i Bibelen og bruke dette verset som utgangspunkt for diskusjon i en hel bibeltime.

Donald E. Knuth

Men slik Knuth forklarer og demonstrerer det i boken sin, kan denne innfallsvinkelen gi et innsyn i Bibelen som supplerer og frisker opp de mer vanlige måtene å lese bøkene bok på.

Stikkprøvem metode

Deltakerne i bibelgruppen blir mer aktive lesere når de både prøver å forstå det ene verset virkelig grundig og samtidig setter det inn i den sammenheng med hele den bibelboken det står i. De blir en slags bibelforskere som bruker en stikkprøvem metode.

Knuth er ingen teolog, heller en nok-

så middels aktiv kirkegjenger. Han er derimot en av grunnleggerne av moderne dataviten-skap, og har skrevet et sett av lærebøker som lenge ble betraktet som en «bibel» for programmerere.

Kalliografi

Han er også kjent for sin utvikling av programmer for typografisk design. Dette har brakt ham i kontakt med mange kalliografer, d.v.s. skriftkunstnere. 59 av de mest kjente kalliografene fra hele verden har illustrert teksten til de 59 versene som diskuteres i boken.

Dette blir en tilleggsverdi for boken, og det er forunderlig å se hvordan kunstnerisk utforming av teksten i et lite bibelvers kan understreke og utdype innholdet.

Boken ble utgitt i 1991 og heter «3:16 Bible texts illuminated». Den

Yes, this is how God
loved the world:
He Gave his
Only Child;
So that all
People with faith in him
can Escape destruction and
Live a full life,
now and forever.

JOHN 3:16

kan bestilles via en bokhandel eller via Internett, for eksempel fra www.amazon.com.●

DONALD E. KNUTH:
«3:16 BIBLE TEXTS
ILLUMINATED»
\$29.95 HOS
WWW.AMAZON.COM

Ikke bare begeistret for «Fadervår-SMS» ...

I bladet for juni 2003 ble Fadervår i tekst-meldingsversjon gjengitt.

Vi spurte leserene om dette er en god ide for å spre budskapet. Elisabeth Fougner har denne oppfatningen:

Stopp verden jeg vil av!! Det går for fort!

At skip i havsnød, redningsmannskap og datafolk trenger et signalspråk som det tar sekunder å få svar på, er forståelig. Jeg spør imidlertid hvorfor

Fader Vår og Markusevangeli-et skal omsettes i et forkortet SMS-språk? Hvilken garanti har en for at språket blir fortolket riktig slik at innholdet i tekstene blir forstått?

For meg fortøner den forkortede versjonen seg som en parodi:

«Vårt daglige brød»= «Gi oss mat.» I vårt mette land kan et vennlig smil, glede en nabo, være mer «daglig brød» enn mat.» Gi dem mat». De sultende altså.

«Forlat oss vår skyld som vi og forlater våre skyldnere»=

«Tilgi oss det gale.» Ingen «skyldnere» nevnes, og det er opp til hver enkelt å definere «det gale.» «Riket er ditt, makten og æren»= «æren din?» (østnorsk for «er den din») Ja, ikke vet jeg!

«Led oss ikke inn i fristelse»= «Hold oss unna fristelse» Gud holder oss i kragen! Mange har spekulert over språket i denne bønne. Kanskje like bra?

Markusevangeli-et kan nå leses på 15. minutter i forkortet utgave. Jeg får åndelig fordøyesbesvær ved tanken. I noe

mindre enn 2000 år har vi lest Markusevangeli-et. «Tider skal komme. Tider skal henrulle. Slegt skal følge slekters gang.» Hvorfor et slikt tempo? Ting tar tid! En trøst at en tross alt kan se den opprinnelige teksten ved siden av SMS oversettelsen, men enda forstår jeg ikke helt poenget!

Jeg har strevet med å fatte meg i korthet slik at mitt innlegg kan leses og forhåpentligvis oppfattes på rekordtid. ●

Vennlig hilsen
Elisabeth Fougner

ANSATTE I MENIGHETEN

Administrasjonsleder Ingvar Kjø
telefon, arbeid55 11 85 78
telefon, privat959 16 856
e-postingvar.kjol@bkf.no

Kateket Idar Kløvning
telefon, arbeid5511 8572
telefon, privat510 3197
e-postidar.klovning@bkf.no

Klokker Dagny Gilje Antonsen
telefon, arbeid5511 85 70
telefon, privat5526 7839
e-post ...dagny.antonsen@bkf.no

Soknediakon
Lene Merete Gunnarson
telefon, arbeid55118576
telefon, privat5510 2877
e-post ...lene.gunnarson@bkf.no

Kantor Guro Rotevatn Buder
telefon, arbeid5511 8577
telefon, privat5510 4299
e-post ...guro.rotevatn@bkf.no

Kirketjener Knut Ytre-Hauge
telefon, arbeid5511 8573
telefon, privat5591 2008
e-post ...knut.ytre.hauge@bkf.no

Barnehagestyrer
Lena Å. Austevoll
telefon, arbeid55 11 85 70
telefon, privat5591 3596

Menighetsrådsleder
Monica Grimsgaard
telefon55 13 11 59

Sokneprest Arne Brekke
telefon, arbeid5511 85 75
telefon, privat5513 7662
e-postarne.brekke@bkf.no

Kapellan Bjørn Moe
telefon, arbeid5511 8574
telefon, privat5513 0610
e-postbjorn.moe@bkf.no

Skjold Menighetskontor
telefon55 11 85 70
telefaks55 11 85 82

Kirkens konti:
Menighetsbladet .3411.32.01101
Skjold Menighet .3411.32.01101
Kirkekorets
orgelkonto3411.18.09722
Givertj. diakoni ...3418.18.00889

AKTIVITETER I MENIGHETEN

Skjold søndagsskole
Skjold kirke kl. 11.00
Karin S. Volden5513 1199

Steinsvik i KFUK-speidere
Skjold kirke, tirsdager
Synnøve Moe Engevik .5513 9369

1. Nordås KFUM-speidere
Skjold kirke, onsdager,
Anders Rotevatn55 13 67 81

Skjold kirkekor
Skjold kirke, mandag 18.00 -19.30
Dag Høeggen55 13 11 58

Cantus
Skjold kirke, tirsdager 19.45-22.00
Guro R. Buder5511 8577
Mobil4120 5127

Skala
Danse- og dramagruppe for
6.-8. klassinger. Skjold kirke,
mandager 18.00 -19.30.
Jørgen S. Rotter5513 0837

Søråshøgda barnekor
Søråshøgda skole, tors. fra 17.30
Anita Bjørndal5513 4508
eller Liv Nordal5513 6278

Extasis (Skjold Ten – sing)
Skjold kirke, onsdager 19.00 21.30.
Charlotte Milde55134441
.....47632128

Underground
Fredager 19.00 - 23.00
Ingvar Kjø5511 85 78

Skjold kirkelag
Berit Ådland5513 3765
og Gerd Dale5513 2729

Misjonsforening
Hver andre tirsdag i mnd. kl.19.00

Bibelgrupper
Kontakt menighetskontoret
Telefon5511 8570

Bønnegruppe
Mandag 9.30 i Skjold kirke.
Anders Askeland5513 2156

Barnehage
Hver tirsdag og torsdag
kl.10-14. Kontakt menighetskonto-
ret eller Lena A. Austevoll
.....5511 85 70

Se også side 16

KILDEN BLOMSTER

Kilden Senter, Nordås
Tlf. 55 13 71 56

BYGGMESTER
ERLING VALDE A/S
ALT I TØMMER- OG INNREDNINGSARBEIDER
Smøråsvn. 22 - Telefon 55 13 05 80

RIMI
Stormarked

Sofus

FRISØRSALONG

Tlf. 55 13 09 33

Sæterv. 1

5236 Rådal

Gull - Sølv

*2 hyggelige
forretninger
med godt utvalg*

H. GAMS-HAUGSØEN
JUVELÉR

LAGUNEN og TORVALM. 1.

Dahls Begravelsesbyrå

ETABLERT 1933

har som familiebyrå levert sine tjenester i mer enn 60 år i Fana og hele
StorBergen.
Byrået har gjennom årene opparbeidet en bransjekunnskap som bidrar til en
verdighet og stil som de som trenger oss vet å verdsette.
Dette gjør vi på de pårørendes premisser, enten man vil at vi skal gjøre alt, eller
man vil ha råd og delta selv i forberedelsene til gravferden.

TLF. 55 13 15 00

HELE DØGNET

APELTUNVEGEN 1, 5222 NESTTUN

STOR PARKERINGSPLASS

VI KOMMER OGSÅ TIL HJEMMEKONFERANSE

DAG / KVELD

Disponent Kjell Rein Dahl privat 55 10 25 95

Hvordan har du det...
EGENTLIG?

Krisetelefon 815 33 300
Epost-tjeneste: www.kirkens-sos.no

Kirkens SOS

ET MENNESKE Å PRATE MED
NÅR LIVET ER SOM VERST

- Vi er søsken i et stort fellesskap

Nordisk Leir i Danmark

Første uken i juli dro en gjeng fra Skala, Søråshøgda barnekor og 1. Nordås på KFUK-KFUMs Nordiske Leir i Danmark. Nedenfor kan du lese hvordan vi hadde det sammen med islendinger, finner, dansker og ikke minst østlendinger!

AV JØRGEN S. ROTTER (TEKST OG FOTO)

Vet du hva «moro mitä poro» betyr? Ikke det?

Det vet 20 bergensere og 30 østlendinger som var på Nordisk leir på Jylland i sommer, sammen med 180 andre fra 11 år og oppover. Noen var på leir for første gang, mens andre har vært på leir i mange land før, men alle blir i hvert fall med på leiren i Sverige eller Finland om to år!!!

«Så forskjellig er vi...»

Vi bodde på en skole, og noen måtte dele rom med noen som snakket et annet språk. Det var vanskelig i begynnelsen, men gikk litt bedre etter hvert, også når man kunne noen ord på engelsk. I bibeltimene på leiren ble vi oppfordret til å sette pris på at alle er forskjellige, og ikke være så opptatte av å bli mest mulig lik hverandre. Vi sammenlikner oss hele tiden med andre for å finne ut hvem som er best. Hva synes du er best? En smal fot, en stor fot, små tær? Alle fikk tegne av sin egen fot, klippe den ut og henge den opp. For det eneste som betyr noe er

En gjeng fra Skjold samlet under leiren i Danmark.

vel at vi kan bruke føttene våre?

«Det er deilig fordi...»

For å få oppleve den danske gjestfriheten ble de 19 gruppene vi var inndelt i, invitert hjem til hver vår familie. Noen endte på en grisefarm og fikk se grisunger og kattunger og overnatte en natt i høyet, mens andre tente bål i en hage og grillet pinnebrød, og overnattet i en garasje. Noen ble invitert inn på pannekaker og fikk leke med familiens valp.

Iløpet av uken nådde omsetningen i kiosken uante høyder, og da vi samlet inn penger til ukrainsk KFUM med eggkasting på levende mål, frisørsalong og kakerlakk-spising, kom det inn mange tusen kroner. Noe av det kjekkeste var nok likevel at vi tilbrakte en dag i Fårup Sommerland på veien hjem.

Maten i Danmark er nå en gang litt annerledes enn en er vant til hjemmefra, men pizzaen i Fårup smakte hvertfall godt!!! En dag med bade-land, berg-og-dalbaner, hoppeslott og båtturer

Reportasje

betydde mye for å bli enda litt bedre kjent med de norske en hadde fått kontakt med på leiren.

«Vi har fællesskab her min ven...»

Det er utrolig hvor fort østlandsk tonefall kan smitte over på en bergenser, og hvor flink en østlending kan bli til å snakke bergensk på bare en uke! Det var flott å få oppleve at vi kan samles om de samme aktiviteter selv om vi kommer fra helt forskjellige plasser og ikke alltid forstår hva de andre mener, og at vi alle tror på det samme.

Det er fint å kunne sitte helt stille ved siden av noen en ikke kjenner i halvmørket på kveldsandakten og stirre inn i de samme flammene, og det er spennende å se hvor mange av de nye vennene en klarer å holde kontakten med selv om de bor langt vekk. Det tok nemlig ikke mange minuttene fra den tårevåte avskjeden på fergekaien i Hirtshals, til de første «savner deg»-tekstmeldingene svirret gjennom luften

Lurer du fortsatt på hva «moro mitä poro» betyr? Det betyr «hei reinsdyr» på finsk! ●

Av bad og
sanitæranlegg
Kjøleanlegg
Varmeanlegg
Oljerør / oljetanker
Industri

BADEROMSBUTIKKEN
RØR OG VARMESYSTEMER
JØRISERT RØRLEGGFIRMA
Agnar Træet
Rørleggermester

Fanaveien 46 (Skjold), 5236 Rådal
Tlf.: 55 13 50 30 Fax.: 55 13 50 32
Mob.: 905 02 415- Priv.: 55 22 79 22
Fagkunnskap gir trygghet

Fokus på misjonsarbeidet i Mali

Misjonsutvalget i menigheten vår har som mål å invitere til minst ett arrangement i semesteret. Det gjør vi for å skape interesse for misjon og solidaritetsarbeid. Vi ønsker selvsagt også å samle inn mest mulig penger til prosjektet vårt. Denne høsten satser vi på en temakveld på selveste FN-dagen 24. oktober, der det afri-

kanske landet Mali står i fokus. Og søndag 26. oktober følger vi opp med misjons-gudstjeneste.

Du inviteres til fredagskveld i Skjold kirke der vi kan by på frukt og smak av afrikansk mat. De som er klar for kake og kaffe vil også få det. Det blir afrikansk sang og musikk og salg av afrikansk

kunsthåndverk, i tillegg til utlodning. Kveldens gjester er familien Vestbøstad som nettopp er nettopp kommet hjem fra Mali. De kan gi oss ferske nyheter fra folk og land. Vi håper du har lyst til å komme!

Familien Vestbøstad blir også med oss på misjionsgudstjenesten to dager etterpå.

Mali - sentrum i verda

Tenk deg tilbake til 1200-tallet. Korleis trur du det var i Noreg på den tida?

AV ARNE BREKKE

Rundt år 1270 får vi sams lov for heile landet, den såkalla Magnus Lagabøter si landslov. Dei norske kongeaettene døyr ut. Det er starten på mange hundre år i union med Danmark og Sverige.

Folk flest er opptatt av å skaffe seg det dei treng til det daglege. Svartedauden rammar landet.

Rikt og mektig

Korleis trur du det er i Mali på same tid? I Mali er situasjonen heilt annleis. Mali er på midten av 1200-talet det viktigaste og mektigaste landet i Vest-Afrika, ja, kanskje eit av dei viktigaste i verda. I området rundt Nigerelva fann ein mykje gull, og då Maliriket oppstod rundt 1200 overtok landet kontrollen over gullet og gullhandelen. Landet vart berømt for rikdommen sin, men og for sine vise menn og fordi dei klarte å halde fred både innanlands og med nabofolk.

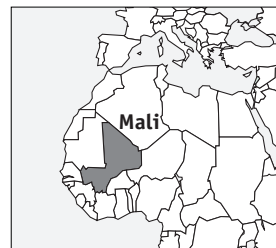
Denne vesle historia fortel noko om kor rikt landet var. Mansa Muusa var konge og styrde landet frå 1312 til 1337. Han la ut på pilegrimsferd til Mekka. Med i følget til kongen var det

50.000 tenarar og slavar og 15 tonn gull. På reisa brukte han gull som gåver, og i Kairo gav han vekk så mykje gull at verdien på gullet gjekk ned med 12 prosent.

Timbuktu

Heilt fram til 1500-talet vart gull fra Mali brukt i handelen i Europa. Maliriket var eit av dei største rika i verda rundt 1350. Riket strekte seg fra At-

lanterhavet i vest til Tchad i aust, og frå regnskogen i sør til ørkenen i nord. Timbuktu var ein av dei viktigaste byane i Mali på den tida. Byen vaks fram som ein møtestad for nomader med fe i ørkenen. Byen låg på grensa mellom ørken og steppe, og elva Niger var viktigaste karavaneveg. Handelsfolk frakta korn og reiskapar med piroger opp elva.

Etterkvart slo fastbuande seg ned. Bymur og moské vart reist og byen Timbuktu fekk bystatus.

Vise menn fra heile Nord-Afrika, Midtausten og Sør-Europa reiste til Timbuktu. På det meste hadde byen 25 000 studentar. I Timbuktu var det og eit stort bibliotek. Mesteparten av bøkene er i dag vekke, men framleis finst det 3000 handskrivne, arabiske bøker. ●

Misjonshelg i Skjold

- Fredag 24. oktober kl. 19.30: Misjonskveld i Skjold kirke.
- Søndag 26. oktober kl. 11: Misjionsgudstjeneste ved Kjetil Vestbøstad. Kirkekaffe.
- OBS: Årsmøte i Fana fellesforening for NMS etter kirkekaffen. ●

Helse, skole og arbeid

Skjold menighet støtter et prosjekt i regi av NMS i Mali. Pengene som samles inn går hovedsakelig til fire områder:

- Helsearbeid, der kvinner og barn står i fokus. Det gis blant annet vaksiner, informasjon og jordmorhjelp.
- Inntektsbringende arbeid: Det gis hjelp til kvinner for at de skal få i gang

sitt eget inntektsbringende arbeid. Det kan være dyrking av grønnsaker som de selger på markedet.

- Brønner og vannpumper: Dette sikrer vann til både mennesker og dyr og gjør hverdagen lettere for svært mange.
- Opplæring i lesing og skrivning: Spesielt rettet mot voksne kvinner. Som avslutning arrangeres det en konkurranse i diktat og regning. Premien er en ku. ●

Kalender

- 19. oktober, 19. søndag e. pinse**
11.00 Tekst: Markus 12, 28 – 34. Familie-
gudstj. 4 årsbok. Søråshøgda barne-
kor. Kap. Bjørn Moe. Dåp. Offer.
- 26. oktober, bots og bededag.**
11.00 Misjonsgudstjeneste. Tekst:
Matteus 3, 7- 12. Sokneprest Arne
Brekke. Offer. Søndagsskole.
- 2. november, allehelgensdag**
11.00 Tekst: Johannes Åpenbaring 9- 17.
Kapellan Bjørn Moe
Nattverd. Offer. Søndagsskole.
- 9. november, ung messe.**
11.00 Joh. 12, 44 – 50. Sokneprest Arne
Brekke. Nattverd. Offer. Søndagssk.
- 16. november 23. søndag e. pinse**
11.00 Tekst: Matteus 18, 21 – 35.
Høymesse. Kapellan Bjørn Moe
Dåp. Nattverd. Offer. Søndagsskole.
- 23. november, domssøndag**
11.00 Tekst: Matteus 25, 31-46. Høy-
messe. Sokneprest Arne Brekke.
Dåp. Nattverd. Offer. Søndagsskole.
- 30. november, 1. s i advent.**
17.00 LYSMESSE. Kapellan Bjørn Moe
Etter gudstjenesten er det
kirkekaffe/fest.

Orgelmusikk og ballett

Søndag 2. november forenes orgelmusikk og ballett i Fana kirke. To estiske ballettdansere og to organister skal fylle kirkerommet med kroppslige og musikalske kunstuttrykk.

AV JOSTEIN AARVIK

Noen av de aller tidligst bevarte musikkstykker for tangentinstrumenter er nettopp dansemusikk. Kilder fra 1500-tallet viser at den tidligste orgelmusikken vi kjenner til er komposisjoner i datidens danseformer.

Ved konserten i Fana kirke vil det bli fremført koreografier til orgelmusikk som er bygget over og inspirert av dansetrinn.

Medvirkende

Kaie Kõrb har jobbet som prima ballerina ved Nasjonaloperaen i Tallinn siden 1980. Hun har dessuten hatt soloroller i en rekke trupper og har vært engasjert over hele verden.

Anu Ruusmaa (regissør) er også fra Estland. Hun har arbeidet som soloballerina ved Estonia Teater. I 1991 ble hun som første estiske danser invitert til å være med i gruppen Nordic Star, hvor hun arbeidet som solist

og pedagog. Hun har koreograf-diplom. Ines Maidre er født i Estland, og ble utdannet først som pianist ved musikkonservatoriet i Tallinn. Hun fortsatte med orgelstudier i Tallinn og siden med cembalostudier i Bergen, hvor hun er aktiv som kammermusiker og orgelpedagog ved Griegakademiet. Som organist konsertterer hun over hele Europa og kan blant annet se tilbake på fire CD-plater.

Aarvik har arbeidet som kantor og organist i Fana kirke siden 1998. Opp-læring i orgelspill av Sigmund Skage, fortsatte med studier i Oslo, Frankfurt am Main og Paris. Har gitt konserter i mange europeiske land. I år 2000 representerte han, sammen med Maidre, kulturbyen Bergen ved en internasjonal orgelfestival i Brussel. ●

Søndag 2. nov. kl 19.30 i Fana kirke. Billetter kr 100,- ved inngangen.

Livets gang

Døpte i Skjold kirke
Solve Andre Håvik
Sigurd Semb Gjerde
Sverre Wiese-Hansen
Kristian Stemre
Christian Olsen Bolstad
William Haugen Hooper
Live Marie Haugland
Denise Vistvik
Dina Dammen
Kristine Frikken Langballe
Elisabeth Bolstad Raas
Aleksander Buasri Amundsen
Amanda Thunes
Julie Risnes-Hansen
Ingvild Helen Røli Hope
Helene Akerø
Kristina Fiskerstrand
Pernille Kvamsøe
Maria Viktoria Haukenes

Døpte i andre kirker

Henrik Ådlandsvik Iversen, Meland
Haldor I. Vikane, Vangskyrkja
Marcus Larsen-Frivoll, Færvik
Isabell Kvinge-Strømsheim, Myking
Benedikte Hope Nilsen, Birkeland
Hanne Alvilde H. Schwab, Birkeland
Vilde Emilie G. Wilhelmsen, Hamre

Vigde i Skjold kirke

Marianne Jensen og Roger Ytre-Hauge
Camilla Bruheim og Svein Edvin Håvåg
Cecilia Marianne Reksten og Ove Kristian Bakkevig
Elisabeth Kleppe og Kjetil A. Laasby

I andre kirker

Sigrd Stenmark Lund og Magne
Andersen Drage, Hamar Domkirke
Johanne Kyvik og Torbjørn Totland,
Fana
Magnhild Sydnes og Anders Brunvold,
Førde i Sveio
Christine Økland og Tom Rune Larsen,
Birkeland

Iris Susann Krokmyrdal og Tom-Petter
Christensen, Birkeland
Lesya Sakhaydak-Prystai og Arne Tøsdal,
Sjømannskirken i Göteborg
Vibeke Amundsen og Kjell-Otto Brodahl, Fana
Ingvild Almås og Sigurd Lerum Boasson, Birkeland

Johan Heimdal
Kjell Arne Kornerud
Per Jellestad
Oddvar Takvam
Sigrid Oline Nymark
Gunnhild Krokenes
Bendik Kristoffer Alnæs
Rasmus Øijordsbakken
Berit Winge Tollefsen
Gerd Raadal
Anlaug Andersen
Aase Helene Mjelde
Lovise Håvardstun
Agnes Bertine Skage
Bjarne Blokkhus